

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.12.12
KOM(2011) 877 galutinis

2011/0430 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos
pakartotinio naudojimo**

(Tekstas svarbus EEE)

{SEK(2011) 1551 galutinis}
{SEK(2011) 1552 galutinis}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (toliau – VSI direktyva) priimta 2003 m. lapkričio 17 d. Direktyva siekta supaprastinti viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį naudojimą visoje Sąjungoje, suvienodinant tokio naudojimo pagrindines sąlygas ir panaikinant esmines kliūtis, trukdančias pakartotinai naudoti šią informaciją vidaus rinkoje. Direktyvos nuostatomis numatytas nediskriminavimas, apmokestinimas, išskirtiniai susitarimai, skaidrumas, licencijų išdavimas ir praktinės priemonės, kurios padėtų lengvai rasti ir pakartotinai naudoti viešuosius dokumentus.

Direktyvos 13 straipsnyje numatyta iki 2008 m. liepos 1 d. atlikti direktyvos taikymo peržiūrą. Komisija atliko šią peržiūrą ir paskelbė jos rezultatus komunikate COM(2009) 212¹. Nustatyta, kad, nepaisant pasiektos pažangos, išlieka kelios problemos, būtent viešojo sektoriaus institucijų bandymai susigražinti kuo daugiau sąnaudų, o ne siekti naudos visos ekonomikos mastu, konkurencija tarp viešojo ir privataus sektorių, pakartotinai naudoti informaciją trukdančios praktinės problemos, tokios kaip informacijos apie turimą VSI trūkumas ir viešojo sektoriaus institucijų požiūris, trukdantis joms išnaudoti ekonomines galimybes. Komisija padarė išvadą, kad tolesnę direktyvos peržiūrą reikės atlikti iki 2012 m., kai bus gauta daugiau duomenų apie direktyvos taikymo poveikį ir rezultatus. Šis Komisijos pasiūlymas pagrįstas antrosios peržiūros išvadomis.

Viešojo sektoriaus informacija yra svarbi pirminė medžiaga skaitmeninio turinio produktams ir paslaugoms, kurių plėtojimo galimybės ateityje labai didelės. Bendras šios Sąjungos veiklos tikslas – paskatinti ekonominį augimą ir darbo vietų kūrimą, išnaudojant valstybei priklausančių duomenų ekonominį potencialą ir sudarant geresnes sąlygas naudoti VSI. Bendras tikslas visiškai atitinka Sąjungos horizontaliųjų strategijų uždavinius, visų pirma 2010 m. kovo 3 d. pradėtą įgyvendinti Komisijos strategiją „Europa 2020“, kuria siekiama užtikrinti, kad Europos ūkis „taptų pažangus, tvarus ir integracinis, taip pat būtų užtikrintas aukštas užimtumo lygis, našumas ir socialinė sanglauda“.

Leidimas pakartotinai naudoti VSI taip pat teigiamai paveiks valdžios skaidrumą, veiksmingumą ir atskaitomybę, suteiks piliečiams daugiau galių.

Todėl galiausiai VSI direktyva siekiama sudaryti sąlygas praktikos permainoms viešajame sektoriuje ir sukurti palankią aplinką pridėtinės vertės veiklai, kuria būtų pakartotinai naudojami viešosios informacijos ištekliai.

Reguliavimo uždavinys – nustatyti rinkai optimalią teisės aktų sistemą, kuri padėtų skatinti skaitmeninio turinio rinką VSI produktų ir paslaugų atžvilgiu, įskaitant šios rinkos tarpvalstybinį aspektą, ir užkirsti kelią konkurencijos VSI pakartotinio naudojimo srityje iškreipymui Sąjungos rinkoje. Todėl Komisijos pasiūlymas skirtas komercinio ir

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0212:FIN:LT:PDF>.

nekomercinio VSI naudojimo tinklui, jame nustatomos specialios sąlygos skirtingoms pakopoms, tuo didinant galimybes naudoti VSI ir supaprastinant pakartotinį naudojimą.

Duomenys turi būti prieinami ir lengvai randami, jais turi būti iš esmės leista pakartotinai naudotis. Finansinės ir nefinansinės operacijų sąnaudos turi būti kuo mažesnės. Pakartotiniams naudotojams turi būti suteikta galimybė naudotis veiksmingu ir naudingu teisių gynimo mechanizmu, leidžiančiu jiems pasinaudoti savo teisėmis. Turi būti užtikrintas pirminės direktyvos vykdymas, taip pašalinant tokias likusias problemas, kaip informacijos apie faktiškai prieinamus duomenis trūkumas, suvaržančios ar neaiškos taisyklės, taikomos prieigos ir pakartotinio naudojimo sąlygoms, nepalanki, neaiški ir nenuosekli kainodara tais atvejais, kai už pakartotinį informacijos naudojimą imamas atlyginimas, ir apskritai per sudėtingas leidimo pakartotinai naudoti VSI išdavimo procesas, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Be to, pakartotiniams naudotojams ir esamoms „hibridinėms“ viešojo sektoriaus institucijoms (derinančioms viešąsias funkcijas su komerciniu duomenų naudojimu) turi būti sudarytos vienodos ir konkurencingos sąlygos, kurių neribotų joks diskriminavimas ar nepagrįstos išskirtinio VSI naudojimo sutartys. Galiausiai VSI pakartotinio naudojimo vidaus rinka klestės tik tada, kai bus pašalinti reguliavimo ir praktiniai pakartotinio naudojimo apribojimai visoje Sąjungoje ir panašaus pobūdžio duomenys taps prieinami jei ne vienodomis, tai bent panašiomis sąlygomis, nepaisant jų kilmės šalies.

Geresnės prieigos ir supaprastinto pakartotinio naudojimo nauda – inovatyvūs produktai, pagrįsti tiesiogiai VSI, ir papildomi produktai; sumažėjusios operacijų sąnaudos ir išaugęs viešojo sektoriaus veiksmingumas; vis daugiau naujų prekių, sukurtų derinant įvairią viešojo ir privataus sektoriaus informaciją.

1.2. Bendrosios aplinkybės

Viešojo sektoriaus institucijos kuria, renka ir saugo gausybę informacijos ir turinio – nuo statistinių, ekonominių ar aplinkosaugos duomenų iki archyvų medžiagos, knygų kolekcijų ir meno kūrinių. Dėl skaitmeninės revoliucijos tokių išteklių vertė smarkiai išaugo, nes jų pagrindu kuriami inovatyvūs produktai ir paslaugos, kurios grindžiamos duomenimis.

Dabar visuotinai pripažįstama leidimo naudotis duomenų ištekliais, apimančiais viešuosius duomenis, ekonominė svarba. Pavyzdžiui, „The Economist“ 2010 m. pranešime teigiama, kad duomenys tapo ūkio žaliava, beveik prilygstančia kapitalui ir darbo jėgai², o *Digital Britain* galutinėje ataskaitoje duomenys pripažįstami naujoviška valiuta... žinių ekonomikos gyvybine jėga³. Neseniai atliktu tyrimu nustatyta, kad visos viešojo sektoriaus informacijos rinkos vertė 2008 m. Sąjungoje siekė 28 mlrd. EUR⁴. Tame pačiame tyrime nurodoma, kad bendra ES-27 ekonominė nauda, kurią galima gauti leidus paprastai naudotis viešojo sektoriaus informacija, siekia apie 40 mlrd. EUR per metus. Visa tiesioginė ir netiesioginė ekonominė nauda, kurią teiktų VSI programos ir naudojimas visame ES-27 ūkyje, sudarytų apie 140 mlrd. EUR per metus.

Prieinami viešieji duomenys ne tik skatintų inovacijas ir kūrybingumą, kuriais spartinamas ekonominis augimas, bet ir suteiktų galių piliečiams; taip būtų stiprinama dalyvaujamoji demokratija ir skatinamas skaidrus ir atskaitingas veiksmingesnis valdymas.

² <http://www.economist.com/node/15557443>.

³ <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/interactive.bis.gov.uk/digitalbritain/report/>, p. 214.

⁴ Naujausių VSI pakartotinio naudojimo ir susijusių rinkos pokyčių tyrimų apžvalga, G. Vickery, 2011 m. rugpjūčio mėn.

Direktyva siekiama nustatyti optimalią rinkai teisės aktų sistemą, kuria būtų supaprastintas ir paskatintas komercinis ir nekomercinis atvirųjų viešųjų duomenų pakartotinis naudojimas. Galiausiai dėl šios priežasties šia direktyva ir jos peržiūra siekiama sudaryti sąlygas kultūros permainingoms viešajame sektoriuje, sukuriant palankią aplinką pridėtinės vertės veiklai, grindžiamai pakartotinai naudojamais viešosios informacijos ištekliais.

Taigi direktyva peržiūrima įgyvendinant Europos skaitmeninę darbotvarkę ir pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“⁵. Iš tiesų peržiūra yra pagrindinė skaitmeninės darbotvarkės priemonė (1c pagrindinė priemonė).

1.3. Derėjimas su kitomis politikos sritimis

1.3.1. VSI politika ir Sąjungos konkurencijos taisyklės

Vienas iš VSI direktyvos tikslų – apriboti konkurencijos iškraipymą Sąjungos rinkoje ir taip sukurti vienodas sąlygas visiems potencialiems VSI pakartotiniams naudotojams. Šiuo atžvilgiu VSI direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje, kurioje draudžiamos kryžminės subsidijos, ir 11 straipsnyje, kuriame su išimtimis draudžiami išskirtiniai susitarimai, konkrečiau formuluojamos bendresnio pobūdžio Sąjungos konkurencijos taisyklės.

1.3.2. VSI politika ir aplinkosaugos politika

VSI direktyva, Direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką (Orhuso direktyva) ir Direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE), kartu sudaro rinkinį Sąjungos priemonių, kuriomis užtikrinama kuo plačiausia aplinkos informacijos, saugomos viešojo sektoriaus institucijų, sklaida. Nors šių direktyvų tiesioginiai tikslai skiriasi, jos papildo viena kitą ir joms būdingas bendras siekis – didinti viešųjų duomenų skaidrumą ir prieinamumą.

Direktyva dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką didinamas informuotumas aplinkosaugos srityje, sudaromos sąlygos laisvai keistis nuomonėmis, visuomenei veiksmingiau dalyvauti priimant su aplinkosauga susijusius sprendimus ir gerinti aplinkos būklę. Ja remiama Komisijos VSI pakartotinio naudojimo politika, nes didesnės galimybės naudotis informacija yra jos pakartotinio naudojimo išankstinė sąlyga, o aplinkos duomenys yra labai svarbus informacijos šaltinis kuriant naujus produktus ir paslaugas. INSPIRE direktyva siekiama panašių tikslų erdvinės informacijos atžvilgiu.

Be to, VSI direktyva yra ypač svarbi būsimos Bendros informacijos apie aplinką sistemos bendram darnumui.

1.3.3. VSI ir integruota jūrų politika

2010 m. rugsėjo mėn. Komisija paskelbė Europos Parlamentui ir Tarybai skirtą Komunikatą „Žinios apie jūrą 2020“, kuriuo siekiama sudaryti sąlygas naudotis Europoje turimų žinių apie jūrą teikiamomis galimybėmis. Jame numatyta trijų krypčių strategija siekiama supaprastinti ir atpiginti žinių apie jūrą naudojimą, didinti žinių apie jūrą naudotojų konkurencingumą ir gilinti žinias apie Europos jūras ir vandenynus; ji atitinka Komisijos VSI pakartotinio naudojimo politiką ir ją taikant ta politika stiprinama.

⁵ http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm.

1.3.4. VSI politika ir bendroji transporto politika

Viena iš 40 iniciatyvų, numatytų naujojoje Transporto baltojoje knygoje⁶, siekiama kurti bendras sąlygas skatinti pažangių sąveikaus daugiarūšio vežimo planavimo, informavimo, rezervavimo internetu ir pažangių bilietų sistemų kūrimą ir naudojimą.

Ši iniciatyva tiesiogiai susijusi su kelių transporto ir jo sąsajų su kitų rūšių transportu srities Pažangiųjų transporto sistemų diegimo Europoje veiksmų planu⁷, kurį Komisija patvirtino 2008 m. gruodžio mėn., ir 2010 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/40/ES⁸ dėl kelių transporto ir jo sąsajų su kitų rūšių transportu srities intelektinių transporto sistemų diegimo sistemos. Šiomis dviem priemonėmis siekiama paspartinti ir koordinuoti pažangiųjų transporto sistemų naudojimą, įskaitant tikralaikės eismo informacijos paslaugų ir kelionių informacijos paslaugų teikimą visoje Sąjungoje.

Vadovaudamasi Direktyva 2010/40/ES, Komisija patvirtins įpareigojančias „tikralaikės eismo informacijos paslaugų teikimo visoje Sąjungoje“ specifikacijas ir „kelionių informacijos paslaugų teikimo visoje Sąjungoje“ specifikacijas, kuriomis bus reglamentuojamas transporto institucijų vykdomas eismo reguliavimo duomenų teikimas, o privačioms įmonėms užtikrinama prieiga prie aktualių viešųjų duomenų.

Tokios specifikacijos, taip pat galimas paskesnis teisės akto pasiūlymas, kuriuo bus užtikrinama prieiga prie viešosios transporto informacijos ir pakartotinis jos naudojimas, gali labai padėti patobulinti Komisijos VSI pakartotinio naudojimo politiką, nes suteiks gyventojams arba įmonėms teisę naudoti ir pakartotinai naudoti kelių eismo ir viešojo transporto informaciją naujiems produktams ir paslaugoms, grįstiems tokiais sparčiais kintančiais duomenimis, kurti. Taip remiama Komisijos VSI pakartotinio naudojimo politika.

1.3.5. VSI politika ir iniciatyva suteikti prieigą prie mokslinės informacijos

Mokslinės informacijos srityje Komisija siekia padidinti informacinių technologijų (interneto, superkompiuterių tinklų, duomenų gavybos) teikiamą naudą, suteikdama geresnes galimybes naudoti ir paprasčiau pakartotinai naudoti mokslines žinias. „Atviros prieigos“ politikos kryptimis siekiama visiems suteikti galimybę nevaržomai susipažinti su moksliniais straipsniais ir mokslinių tyrimų duomenimis internete. Komisija ketina imtis veiksmų prieigai prie mokslinės informacijos skatinti ir šiai informacijai, įskaitant paskelbtas Sąjungos biudžeto finansuotų mokslinių tyrimų publikacijas ir duomenis, išsaugoti.

Komisijos tikslai šioje srityje labai glaudžiai susiję su VSI direktyvos tikslais, nes abiem atvejais siekiama suteikti daugiau galimybių Europoje naudoti ir pakartotinai naudoti viešąją informaciją.

1.3.6. VSI politika ir skaitmeninimo ir kultūros paveldo politika

Kultūros kolekcijų skaitmeninimu skatinama prieiga prie kultūros, nes tampa lengviau naudotis Europos kultūros įstaigų sukauptu kultūros paveldu – knygomis, žemėlapiais, garso ir vaizdo medžiaga, filmais, rankraščiais, muziejų eksponatais ir t. t. – darbo, mokslo ar

⁶ BALTOJI KNYGA Bendros Europos transporto erdvės kūrimo planas. Konkurencingos efektyviu išteklių naudojimu grindžiamos transporto sistemos kūrimas. COM(2011) 144 *final*, 2011 3 28.

⁷ COM(2008) 886 *final/2* – 2009 3 20 klaidų ištaisymas.

⁸ OL L 207/1, 2010 8 6.

pramogų tikslais. Tuo pačiu skaitmeninant šie ištekliai paverčiami ilgalaikiu skaitmeninės ekonomikos turtu, sukuriama daug galimybių kurti inovacijas, nors iki pilnaverčio skaitmeninio kultūros turto naudojimo dar labai toli. Verslo modeliai dar tik analizuojami, o komercinė veikla vos prasideda. Siekis užtikrinti daugiau galimybių naudoti viešojo sektoriaus informaciją (VSI direktyva) ir leisti kūrybingoms ir inovatyvioms įmonėms naudotis suskaitmenintomis kultūros vertybėmis (skaitmeninimo politika) visiškai atitinka ir abipusiškai sustiprina Europos kultūros darbotvarkę ir Tarybos darbo planą kultūros srityje ir su jais dera.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMŲ REZULTATAI

2.1.1. Viešosios konsultacijos

Laikantis nustatytų Komisijos standartų, surengtos plataus masto viešosios konsultacijos internetu dėl direktyvos peržiūros. Viešosios konsultacijos vyko nuo 2010 m. rugsėjo 9 d. iki 2010 m. lapkričio 30 d. Jų turinys paskelbtas Komisijos interneto svetainėje „Jūsų balsas Europoje“:

(<http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?form=psidirective2010>).

Pradėjus viešąsias konsultacijas paskelbtas pranešimas spaudai. Pranešimas apie pradedamas konsultacijas taip pat skelbtas per „Twitter“ Komisijos Informacinės visuomenės VSI interneto svetainėje

(http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/index_en.htm) ir Europos VSI platformos portale⁹. Be to, suinteresuotieji asmenys per savo asociacijas arba asmeninėmis e. pašto žinutėmis informuoti apie konsultacijas ir paraginti pateikti savo nuomonę. Savo žodį tarti pakviestos visos suinteresuotosios šalys, įskaitant vyriausybes, viešojo sektoriaus turinio turėtojus (įskaitant ir turėtojus iš šiuo metu neįtrauktų sektorių), komercinius ir nekomercinius pakartotinius naudotojus, ekspertus, mokslo darbuotojai ir piliečius.

Per konsultacijas gauti 598 atsakymai, kurie paskelbti Komisijos VSI interneto svetainėje¹⁰. Atsakymus pateikė asmenys iš pačių įvairiausių VSI vertės tinklo dalių: VSI turinio turėtojai (8 %), kitos VSI neturinčios valdžios institucijos (4 %), VSI pakartotiniai naudotojai (13 %), akademikai ir ekspertai (23 %), gyventojai (48 %) ir respondentai, priklausantys kategorijai „kiti respondentai“ (4 %).

Absoliuti dauguma respondentų pranešė, kad VSI pakartotinio naudojimo potencialas dar ne visiškai išnaudotas ir pritarė tolesniems veiksams, kuriais būtų skatinamas pakartotinis naudojimas ir tarpvalstybinis VSI produktų ir paslaugų teikimas. Daug respondentų – nuo 40 % VSI turinio turėtojų iki 70 % pakartotinių naudotojų – palaikė direktyvos pakeitimus. Skirtingų kategorijų respondentų pateikti teisės aktų pakeitimų pasiūlymai ir pasiūlymai dėl papildomų neprivalomų teisinių rekomendacijų nelabai skyrėsi, o dauguma pritarė pagrindinio principo keitimui, siekiant įtvirtinti teisę pakartotinai naudoti VSI, ir papildomų priemonių (pateikti visuomenei viešųjų duomenų išteklius ir supaprastinti jų pakartotinį naudojimą, pvz., parengiant turimų dokumentų registrų sąrašus, supaprastinant licencijų išdavimo sąlygas arba panaikinant licencijas, taikant ribines sąnaudas ir t. t.) priėmimui.

⁹ <http://www.epsiplatform.eu/>.

¹⁰ http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/index_en.htm.

Didelio visų respondentų dėmesio sulaukė apmokestinimo klausimas. Iš daugelio atsakymų akivaizdu, kad daugeliui apmokestinimo klausimų išaiškinti reikalingi paaiškinimai ir rekomendacijos, įskaitant apmokestinimo palyginimą su nemokama prieiga ir priimtinais tarifais. Suinteresuotieji asmenys nepritarė tam, kad už pakartotinį naudojimą būtų imamas atlyginimas, lygus visai ar daliai sąnaudų sumos. Nemažai respondentų ragino uždrausti imti atlyginimą arba paaiškinti terminą „derama investicijų grąža“. Daugelis palaikė nemokamą nekomercinį VSI pakartotinį naudojimą. Visų kategorijų respondentai pateikė daug argumentų už ir prieš ribinių sąnaudų sprendimą, tačiau vieningos nuomonės neprieita.

Galiausiai visų sektorių respondentai išvien ragino remti ir įgyvendinti priemones, kuriomis būtų skatinamas VSI pakartotinis naudojimas, taip pat ir tarpvalstybiniu lygmeniu. Siūlomos priemonės pačios įvairiausios – nuo rekomendacijų daugeliu klausimų (dėl licencijų, apmokestinimo, duomenų kokybės) iki paramos nacionalinių duomenų portalų ir Europos vieno langelio principu grindžiamo duomenų portalo kūrimui.

Apskritai šių konsultacijų atsakymai rodo, kad, palyginti su 2009 m. peržiūra, daugelyje valstybių narių (visų pirma Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje ir Danijoje) stebima pažanga pakartotinio naudojimo srityje. Vis dėlto dar daug ką reikia nuveikti, siekiant kuo labiau padidinti VSI pakartotinio naudojimo potencialą ir tinkamai pasinaudoti 2003 m. VSI direktyvos nustatytais taisyklėmis – keletą šios direktyvos nuostatų reikia iš dalies keisti arba paaiškinti. Be to, išsiskyrusios respondentų nuomonės ir nesutarimas dėl VSI pakartotinio naudojimo apmokestinimo rodo, kad nebus rastas visiems tinkamas sprendimas ir, siekiant nevaržyti pakartotinio duomenų naudojimo, reikės atsižvelgti į skirtingus VSI turėtojų ir VSI pakartotinių naudotojų poreikius.

Į gautus atsakymus atsižvelgta vertinant galimybes, kuriomis grįstas į šį pasiūlymą įtrauktas teisės aktų ir neprivalomų teisinių priemonių rinkinys.

2.1.2. Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas

Per kelis pastaruosius metus Komisija atliko toliau nurodytus tyrimus, kuriais vertino įvairius VSI pakartotinio naudojimo rinkos aspektus (įskaitant ekonominį vertinimą): MEPSIR (Europos viešojo sektoriaus informacijos išteklių vertinimą)¹¹, išskirtinių susitarimų tyrimą¹² tyrimą „Ekonomikos rodikliai ir VSI kainodaros modelių atvejų analizė“¹³, VSI kainodaros modelių tyrimą („Deloitte“, dar nepaskelbtas), VSI rinkos vertės tyrimą („Vickery“, dar nepaskelbtas), kultūros medžiagos pakartotinio naudojimo tyrimą¹⁴.

Atliekant tyrimus vertintas VSI pakartotinis naudojimas valstybėse narėse, apskaičiuotas visos Sąjungos VSI rinkos dydis (2006 m. ir 2010–2011 m.), įvertinta galimų išskirtinių susitarimų, pasirašytų viešojo sektoriaus institucijų pagal direktyvos 11 straipsnį, reikšmė, apžvelgti naujausi su VSI susiję pokyčiai valstybėse narėse, pateiktos ekonomikos rodiklių, skirtų matuoti VSI pakartotinį naudojimą, rekomendacijos, įvertinti įvairūs VSI pasiūlos ir apmokestinimo modeliai ir pateikta VSI pakartotinio naudojimo kultūros sektoriuje apžvalga. Atlikus šiuos tyrimus gauta vertingų ekonomikos duomenų, kurie pravertė nustatant tinkamiausius VSI direktyvos peržiūrėjimo variantus.

¹¹ http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/actions_eu/policy_actions/mepsir/index_en.htm.

¹² http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/facilitating_reuse/exclusive_agreements/index_en.htm.

¹³ http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/docs/pdfs/economic_study_report_final.pdf.

¹⁴ <http://tinyurl.com/culturePSI>.

Be to, Komisijai svarbių teisinės analizės duomenų suteikė LAPSI¹⁵ (viešojo sektoriaus informacijos teisinių aspektų) teminio tinklo tyrimas, kurį atliekant nagrinėtos konkrečių su VSI pakartotiniu naudojimu susijusių problemų – pavyzdžiui, apmokestinimo pagal ribinių sąnaudų principą taisyklės išimtys, „viešosios užduoties“ koncepcija ir nediskriminavimas, VSI direktyvos taikymas arba netaikymas valstybinėms įmonėms ir licencijų išdavimo sąlygos – teisinės implikacijos.

Galiausiai, papildomų duomenų surinkta vykdant tinklaveikos, bendradarbiavimo, koordinavimo, informavimo veiklą kartu su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais asmenimis. Europos VSI platformos portale galima rasti įvairiausių sričių VSI duomenų iš visos Sąjungos¹⁶.

2.1.3. Poveikio vertinimas

Atliekant poveikio vertinimą nagrinėtos 5 galimybės, kaip spręsti tokias nustatytas problemas, kaip nepakankamai aiškos ir skaidrios VSI pakartotinio naudojimo taisyklės, neprieinami informacijos ištekliai, per didelis atlyginimas, nevienodos naudojimo sąlygos, nepakankamas pakartotinio naudojimo nuostatų vykdymo užtikrinimas ir nesuderinti atskirų valstybių narių priimti metodai. Be direktyvos panaikinimo, šios galimybės apskritai gali būti suskirstytos į dvi kategorijas – galimybės toliau laikytis dabartinių nuostatų ir galimybės daryti įvairius pakeitimus nuo paprastų techninių patobulinimų iki esminių nuostatų pakeitimų.

1 galimybė. Nekeisti politikos – nepriimti jokių direktyvos pakeitimų (bazinio lygio scenarijus)

Pasinaudojus galimybe „nekeisti politikos“ viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo atžvilgiu, dabartinės direktyvos nuostatos ir nacionaliniai teisės aktai, į kuriuos perkelta ši direktyva, liktų galioti.

2 galimybė. Atsisakyti dabartinės Sąjungos praktikos – panaikinti VSI direktyvą

Atsižvelgiant į VSI direktyvą, kuria nustatytos visoje Sąjungoje taikomos VSI pakartotinio naudojimo pagrindinės sąlygos, priimti politikos ir teisės aktų pakeitimai valstybėse narėse. Panaikinus direktyvą, valstybėms narėms būtų suteikta laisvė panaikinti arba iš dalies pakeisti nacionalinius įgyvendinimo teisės aktus, taikomus VSI pakartotiniam naudojimui. Tai iš esmės lemtų šiuo metu direktyvoje ir nacionaliniuose teisės aktuose, į kuriuos perkelta ši direktyva, nustatytą reguliavimo įpareigojimų panaikinimą.

3 galimybė. Neprivalomos teisinės priemonės

Šiomis priemonėmis, pvz., Komisijos gairėmis arba rekomendacijomis, teikiama papildoma informacija ir (arba) interpretuojamos kai kurios VSI direktyvos nuostatos. Neprivalomos teisinės priemonės, pavyzdžiui, apimtų rekomenduojamas licencijų išdavimo nuostatas, rekomendacijas dėl techninio formato ar kainos apskaičiavimo (įskaitant ribinių sąnaudų apskaičiavimą).

¹⁵ <http://www.lapsi-project.eu/>.

¹⁶ <http://www.epsiplatform.eu/>.

4 galimybė. Teisės aktų pakeitimai

Pasinaudojus šia galimybe, būtų iš dalies pakeistas direktyvos pagrindas – jos nuostatomis nustatytos teisės ir įpareigojimai. Tuo tikslu reikėtų: i) išplėsti direktyvos taikymo sritį, pradedant direktyvą taikyti šiuo metu neįtrauktiems sektoriams (kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų įstaigoms, taip pat visuomeniniams transliuotojams); ii) nustatyti apmokestinimo pagal ribinių sąnaudų principą taisyklę, galbūt numatant išimtis; iii) iš dalies pakeisti bendrąjį principą, kad būtų galima pakartotinai naudotis prieinamais dokumentais; iv) nustatyti reikalavimą skelbti duomenis elektroniniu formatu; v) nustatyti reikalavimą skirti nepriklausomą kontrolierių ir numatyti veiksmingą ir naudingą teisių gynimo mechanizmą; vi) nustatyti prievolę įrodyti apmokestinimo reikalavimų laikymąsi; vii) nustatyti reikalavimą „viešosios užduoties“ taikymo sritį apibrėžti teisės aktais.

5 galimybė. Kompleksinis sprendimas

Pasinaudojus šia galimybe, esminiai pakartotinio naudojimo sistemos pakeitimai (4 galimybė) būtų derinami su papildomomis rekomendacijomis dėl nacionalinių valdžios institucijų taikomų principų šios sistemos įgyvendinimui nacionaliniu lygmeniu (3 galimybė).

Poveikio vertinimo rezultatai

Atliekant poveikio vertinimą, VSI produktų ir paslaugų teikiama ekonominė ir socialinė nauda visiems vartotojams lyginta su ekonominėmis ir socialinėmis sąnaudomis, susijusiomis su galimu pajamų praradimu, jei būtų suteikta galimybė pakartotinai naudotis viešaisiais duomenimis už mažą atlyginimą ar nemokamai. Ypatingai siekta visa šios srities politika užtikrinti vienodas sąlygas hibridinėms viešojo sektoriaus institucijoms, kurios vykdo komercinę veiklą, susijusią su pakartotiniu naudojimu duomenų, kuriuos jos sukuria arba surenka už viešąsias lėšas, ir jų privatiems konkurentams, taip pat siekti, kad neproporcinga našta nebūtų užkrauta viešajam sektoriui, taip keliant pavojų VSI kūrimui, investicijoms ir inovacijoms.

Remiantis vertinimo rezultatais, jei bus nuspręsta dabartinės teisės aktų sistemos nekeisti (1 galimybė), didelė tikimybė, kad vis labiau skirsis nacionalinio lygmens metodai, o tai lems reguliavimo neužtikrintumą ir iškreips konkurencijos sąlygas vidaus rinkoje.

Nusprendus panaikinti direktyvą (2 galimybė), išnyktų Sąjungos lygmens apsauga, dabar užtikrinama būtiniausiomis VSI pakartotinio naudojimo taisyklėmis. Suteikus valstybėms narėms laisvę veikti srityje, kuriai anksčiau taikytos suderintos Sąjungos taisyklės, padidėtų teisinis neapibrėžtumas ir vis labiau skirtųsi nacionaliniai metodai, o tai neigiamai paveiktų VSI pakartotinio naudojimo konkurenciją ir vidaus rinką. Be to, direktyvos panaikinimas būtų visiškai nesuderinamas su susijusiomis duomenų prieinamumo ir pakartotinio naudojimo iniciatyvomis, vykdomomis Sąjungos ir nacionaliniu lygmeniu.

Priėmus tik neprivalomas teises priemones (3 galimybė), būtų supaprastintas VSI direktyvos taisyklių taikymas licencijų išdavimui ir apmokestinimui, tačiau vis tiek didėtų tikimybė, kad vis labiau skirsis nacionalinio lygmens metodai, o tai lemtų reguliavimo neužtikrintumą ir iškreiptą konkurencijos sąlygas vidaus rinkoje.

Sprendimas iš dalies pakeisti dabartinės direktyvos nuostatas (4 galimybė) padės sukurti pakartotiniam naudojimui palankesnę reguliavimo sistemą: bus išplėsta direktyvos taikymo sritis, įtraukiant į ją kultūros medžiagą, nustatyta vykdytina Sąjungos teisė pakartotinai

naudoti VSI, sumažintos VSI pakartotinio naudojimo kainos, padidintas teisių gynimo mechanizmo veiksmingumas, užtikrinant teisės pakartotinai naudoti VSI vykdymą, ir sukurtos vienodos sąlygos viešosioms institucijoms, konkuruojančioms su privačiais pakartotiniais naudotojais. Tačiau šis variantas susijęs su rizika, kad taikant atskiras nuostatas, visų pirma nuostatas dėl kainos apskaičiavimo ir licencijų išdavimo sąlygų, bus taikomi skirtingi metodai ir didės teisinis neapibrėžtumas.

Nusprendus derinti teisės aktų pakeitimus su neprivalomomis teisinėmis priemonėmis (5 galimybė), būtų galima pasinaudoti 3 ir 4 galimybių teikiamais privalumais. Taip būtų užtikrintas pakartotiniam naudojimui palankių nacionalinių reguliavimo metodų suvienodinimas visoje vidaus rinkoje, kartu gerinant teisinį apibrėžtumą, didinant iniciatyvų skaičių ir sudarant geresnes sąlygas VSI pakartotiniam naudojimui. Per poveikio vertinimą atliktos analizės rezultatai rodo, kad, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, pasinaudojus šia galimybe pasiekama geriausia pusiausvyra tarp VSI pakartotinio naudojimo skatinimo, derinimo ir teisinio aiškumo.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Teisinis pagrindas

VSI direktyva priimta, vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsniu (EB sutarties 95 straipsniu), nes jos nuostatos iš esmės susijusios su tinkamu vidaus rinkos veikimu ir laisvu paslaugų judėjimu. Todėl visi šios direktyvos pakeitimai turi būti grindžiami tuo pačiu teisiniu pagrindu.

3.2. Subsidiarumas ir proporcingumas

VSI direktyva priimta, vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsniu (EB sutarties 95 straipsniu). Bendras šios peržiūros tikslas – pašalinti išlikusius ir naujus skirtumus tarp valstybių narių viešojo sektoriaus informacijos naudojimo srityje, nes tai trukdo išnaudoti visą šių išteklių ekonominį potencialą. Konkretūs tikslai – supaprastinti VSI grindžiamų Sąjungos masto produktų ir paslaugų kūrimą, veiksmingai tarpvalstybiniu mastu naudoti VSI kuriant pridėtinės vertės produktus ir paslaugas, apriboti konkurencijos Sąjungos rinkoje iškraipymą ir užtikrinti, kad nedidėtų skirtumai tarp valstybių narių VSI pakartotinio naudojimo srityje.

Pasiūlymo turinys atitinka tuos tikslus.

Atvirųjų duomenų, visų pirma valstybės duomenų, ekonominė svarba kuriant naujas informacines paslaugas ir produktus dabar pripažįstama kur kas plačiau nei 2002 m., kai Komisija parengė direktyvos pasiūlymą. Nors pagrindinės pagrindų taisyklės, skirtos viešojo sektoriaus informacijos pakartotiniam naudojimui, yra suderintos Sąjungos lygmeniu, keletas problemų išliko, taip pat atsirado naujų.

Todėl dabartinė teisės aktų sistema, suinteresuotųjų asmenų manymu, nebeįstengia užtikrinti sąlygų, kuriomis galima kuo labiau padidinti galimą viešųjų duomenų naudą Europoje. Kai kurios dabartinės esminės taisyklės trukdo veiklos, grįstos VSI pakartotiniu naudojimu, vystymui ir lemia vidaus rinkos susiskaidymą.

Manoma, kad dabartinė apmokestinimo tvarka, paremta sąnaudų susigražinimu pagal direktyvoje numatytas taisykles, netinka veiklai, grįstai VSI pakartotiniu naudojimu, skatinti.

Tik suderinimas Sąjungos lygmeniu gali užtikrinti, kad numatyta apmokestinimo taisyklė ir jos išimtys būtų nuoseklios visoje Sąjungoje ir taip skatintų pakartotinio naudojimo veiklą.

Be to, kai kuriose valstybėse narėse valdžios institucijos gali savo nuožiūra spręsti, ar leisti pakartotinį naudojimą¹⁷. Todėl „akivaizdu, kad valstybėse narėse trūksta veiksmų derinimo viešųjų duomenų, kurie taip pat gali apimti (viešuosius) eismo duomenis, pakartotinio naudojimo srityje“¹⁸. Veiksmai Sąjungos lygmeniu yra būtini, siekiant, pavyzdžiui, užtikrinti, kad visose valstybėse narėse būtų leidžiama pakartotinai naudoti vertingus pagrindinius viešojo sektoriaus duomenis ir kad atskiros komerciniais pagrindais veikiančios valdžios institucijos netrukdytų inovatyvių produktų ir paslaugų kūrimui.

Be to, sunkumai, patiriami veiksmingai ginant savo teises keliose valstybėse narėse, kai pažeidžiamos VSI pakartotinio naudojimo taisyklės, atgraso pakartotinius naudotojus nuo plataus užmojo pakartotinio naudojimo projektų vystymo visoje Sąjungoje.

Siekiant mažinti vidaus rinkos susiskaidymą ir skatinti tarpvalstybinį VSI produktų ir paslaugų naudojimą, neįmanoma toliau derinti pagrindinio principo, apmokestinimo tvarkos, taikymo srities ir vykdymo užtikrinimo mechanizmų vien valstybių narių lygmeniu.

Taikymo srities atžvilgiu šia peržiūra nesiekama tiesiogiai ar netiesiogiai reguliuoti teisės naudotis viešaisiais dokumentais, nes tai – išskirtinė valstybių narių kompetencija. Persvarstytos nuostatos būtų taikomos pakartotiniam naudojimui tų dokumentų, kurie visuotinai prieinami, įskaitant ir dokumentus, kuriais galima naudotis pagal nacionalines prieigos suteikimo taisykles.

Be to, šia peržiūra nesiekama reguliuoti viešojo sektoriaus institucijų atliekamo asmens duomenų tvarkymo ar intelektinės nuosavybės teisių statuso, kurių atžvilgiu nesiūloma jokių pakeitimų, palyginti su dabartinėmis direktyvoje nustatytais taisyklėmis.

Be tikslingai nukreiptų veiksmų Sąjungos lygmeniu reguliavimo veikla nacionaliniu lygmeniu, kuri jau pradėta daugelyje valstybių narių, gali dar labiau padidinti jau egzistuojančius didžiulius skirtumus. Nesiėmus šių nacionalinių nuostatų derinti, jos sutrikdys vidaus rinkos veikimą. Sąjungos veiksmai yra skirti tik nustatytų kliūčių šalinimui ar prevencijai.

¹⁷ Jungtinės Karalystės 2005 m. Viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo taisyklės, „Valdžios institucija turi teisę leisti naudoti pakartotinai“ (7 taisyklė, 1 dalis).

¹⁸ Užtikrintos prieigos prie eismo ir kelionių duomenų ir laisvo universalios eismo informacijos teikimo tyrimas, Lyon, 2010 m. spalio 11 d.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos
pakartotinio naudojimo**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač jos 114 straipsnį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
perdavus įstatymo galią turinčio teisės akto projektą nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹⁹,
atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²⁰,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo²¹ nustatomos būtiniausios taisyklės, kuriomis reglamentuojamas valstybių narių viešojo sektoriaus institucijų turimų dokumentų pakartotinis naudojimas, ir tą naudojimą lengvinančios praktinės priemonės;
- (2) atvirųjų duomenų politika, kuria skatinamas platus viešojo sektoriaus informacijos prieinamumas ir pakartotinis naudojimas privačiais ir komerciniais tikslais, taikant tik būtiniausius teisinius, techninius arba finansinius apribojimus arba visai jų netaikant, gali labai paskatinti plėtoti naujas paslaugas, paremtas naujoviškais tokios informacijos derinimo arba naudojimo metodais. Tačiau tam reikia Sąjungos lygmeniu nustatyti vienodas leidimo dokumentus naudoti pakartotinai taisykles, o to pasiekti taikant skirtingas valstybių narių arba atitinkamų valdžios institucijų taisykles ir praktiką neįmanoma;

¹⁹ OL C , , p. .

²⁰ OL C , , p. .

²¹ OL L 345, 2003 12 31, p. 90.

- (3) leidus pakartotinai naudotis viešojo sektoriaus institucijos saugomais dokumentais, kuriama pridėtinė vertė pakartotiniams naudotojams, galutiniams naudotojams ir plačiai visuomenei, taip pat daugeliu atvejų ir pačiai viešajai institucijai, nes ji gauna atsiliepiamus iš pakartotinių ir galutinių naudotojų ir remdamasi tais atsiliepiamais gali gerinti renkamos informacijos kokybę;
- (4) nuo tada, kai 2003 m. patvirtintos pirmosios viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo taisyklės, duomenų, įskaitant viešuosius duomenis, kiekis pasaulyje staiga smarkiai išaugo, be to, kuriami ir kaupiami naujų rūšių duomenys. Kartu vyksta technologijų revoliucija duomenų analizės, panaudojimo ir tvarkymo srityse. Dėl tokios sparčios technologijų raidos tapo įmanoma kurti naujas paslaugas ir naujus pritaikymo būdus, paremtus duomenų naudojimu, kaupimu ir derinimu. Atsižvelgiant į sparčias permainas, 2003 m. priimtose taisyklėse nebetinka, todėl prarandamos ekonominės ir socialinės galimybės, kurias atvėtų viešųjų duomenų pakartotinis naudojimas;
- (5) be to, valstybės narės jau yra nustačiusios pakartotinio naudojimo politiką pagal Direktyvą 2003/98/EB ir kai kurios iš jų priima plataus užmojo atvirųjų duomenų metodus, siekdamos gyventojams ir įmonėms supaprastinti prieinamų viešųjų duomenų pakartotinį naudojimą labiau, nei privaloma pagal šią direktyvą. Kad įvairių valstybių narių skirtingos taisyklės netrukdytų kurti tarpvalstybinę produktų ir paslaugų pasiūlą ir siekiant sudaryti sąlygas panašių viešųjų duomenų pakartotiniam naudojimui jais grindžiamoms Europos masto reikmėms, taip pat būtina minimaliai suderinti tai, kokie viešieji duomenys turi būti atviri pakartotiniam naudojimui informacijos vidaus rinkoje, atsižvelgiant į atitinkamą prieigos tvarką;
- (6) Direktyva 2003/98/EB dabar neįpareigojama leisti pakartotinį dokumentų naudojimą. Sprendimą leisti dokumentus naudoti pakartotinai ir toliau priima valstybės narės ar atitinkama viešojo sektoriaus institucija. Kartu direktyva remiasi nacionalinėmis prieigos prie dokumentų taisyklėmis. Kai kurios valstybės narės aiškiai susiejo pakartotinio naudojimo teisę su šia prieigos teise, taip nustatydamos, kad visi visuotinai prieinami dokumentai gali būti pakartotinai naudojami. Kitose valstybėse narėse sąsaja tarp dviejų taisyklių rinkinių netokia aiški ir tai skatina teisinį neapibrėžtumą;
- (7) todėl Direktyva 2003/98/EB valstybės narės turėtų būti aiškiai įpareigojamos leisti pakartotinai naudoti visus visuotinai prieinamus dokumentus. Kadangi taip apribojamos dokumentų autorių intelektualinės nuosavybės teisės, taip susiejant prieigos teisę ir naudojimo teisę neturėtų būti viršijama tai, kas tikrai būtina, siekiant tikslų, dėl kurių ši sąsaja pradėta taikyti. Todėl, atsižvelgiant į Sąjungos teisės aktus ir į valstybių narių ir Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus, visų pirma pagal Berno konvenciją dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos ir Susitarimą dėl intelektualinės nuosavybės teisių, susijusių su prekyba, aspektų (TRIPS susitarimo), dokumentams, kurių autorių teisės priklauso trečiosioms šalims, Direktyva 2003/98/EB neturėtų būti taikoma. Jei intelektualinės nuosavybės teisėmis vis dar apsaugoto dokumento, laikomo bibliotekose (įskaitant universitetų bibliotekas), muziejuose ir archyvuose, pirminis savininkas yra trečioji šalis, toks dokumentas šioje direktyvoje laikomas dokumentu, kurio intelektualinės nuosavybės teisės priklauso trečiosioms šalims;
- (8) taikant Direktyvą 2003/98/EB neturėtų būti pažeidžiamos viešojo sektoriaus institucijų darbuotojų teisės, kurias jie gali turėti pagal nacionalines taisykles;

- (9) pateikus dokumentą pakartotiniam naudojimui, atitinkama viešojo sektoriaus institucija ir toliau turėtų turėti teisę tokį dokumentą naudoti;
- (10) direktyva pradedama taikyti bibliotekoms (įskaitant universitetų bibliotekas), muziejams ir archyvams. Direktyva netaikoma kitoms kultūros įstaigoms, tokioms kaip operos, baleto arba kiti teatrai, įskaitant šioms institucijoms priklausančius archyvus;
- (11) siekdamas supaprastinti pakartotinį naudojimą, viešojo sektoriaus institucijos turėtų leisti naudoti dokumentus, pateikdamos juos elektroniniu formatu (kai įmanoma ir tinkama – kartu su jų metaduomenimis) taip, kad būtų užtikrintas sąveikumas, t. y. tvarkyti juos pagal principus, kuriais grindžiami suderinamumo ir naudojamumo reikalavimai, taikomi erdvinei informacijai pagal 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2007/2/EB, sukuriančią Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE)²²;
- (12) kai nustatomas atlyginimas už dokumentų pakartotinį naudojimą, toks atlyginimas iš esmės neturėtų viršyti ribinių sąnaudų, patiriamų dokumentus dauginant ir platinant, nebent daroma išimtis, pagrįsta objektyviais, skaidriais ir patikrinamais kriterijais. Reikėtų ypač atsižvelgti į tai, kad neturėtų būti trikdoma įprastinė veikla tokių viešojo sektoriaus institucijų, kurios didžiąją dalį veiklos sąnaudų patiria atlikdamos viešąją užduotį, susijusią su jų intelektinės nuosavybės teisių naudojimu. Įrodyti, kad atlyginimas pagrįstas sąnaudomis ir neviršija atitinkamų ribų, turėtų viešojo sektoriaus institucija, imanti atlyginimą už dokumentų pakartotinį naudojimą;
- (13) dokumentų pakartotinio naudojimo atvejais viešojo sektoriaus institucijos turi teisę, kai įmanoma, pakartotiniams naudotojams taikyti tam tikrus reikalavimus, pavyzdžiui, nurodyti šaltinį. Visais atvejais viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo licencijose turėtų būti numatyta kuo mažiau pakartotinio naudojimo apribojimų. Šiuo atžvilgiu svarbią funkciją gali atlikti atviros internetu išduodamos licencijos, suteikiančios pakartotinio naudojimo teisę be technologinių, finansinių ar geografinių apribojimų ir grindžiamos atvirųjų duomenų formatais. Todėl valstybės narės turėtų skatinti atvirų valdžios licencijų naudojimą;
- (14) nepriklausomos institucijos, kompetentingos viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo srityje, turi prižiūrėti, ar tinkamai įgyvendinami kai kurie šios direktyvos aspektai, pavyzdžiui, teisės gynimo priemonių taikymo, apmokestinimo principų laikymosi ir ataskaitų teikimo reikalavimų. Siekiant užtikrinti Sąjungos lygmens metodų nuoseklumą, turėtų būti skatinamas koordinavimas tarp nepriklausomų institucijų, visų pirma keičiantis informacija apie geriausią praktiką ir duomenų pakartotinio naudojimo politiką;
- (15) kadangi šios direktyvos tikslas – lengvinti Sąjungos masto informacijos produktų ir paslaugų, grindžiamų viešojo sektoriaus dokumentais, kūrimą, užtikrinti, kad privačios bendrovės galėtų viešojo sektoriaus dokumentus veiksmingai tarpvalstybiniu mastu naudoti pridėtinę vertę turintiems informacijos produktams ir paslaugoms kurti, ir apriboti konkurencijos iškreipimus Sąjungos rinkoje – valstybės narės negali pakankamai pasiekti, o dėl siūlomai veiklai būdingo Europos masto jie gali būti geriau

²² OL L 108, 2007 4 25, p. 1.

pasiekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali priimti priemones pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 5 straipsnyje nustatytą subsidiarumo principą. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

- (16) šioje direktyvoje laikomasi pagrindinių teisių ir principų, visų pirma pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, įskaitant teisę į nuosavybę (17 straipsnis). Jokia šios direktyvos nuostata negali būti aiškinama ar įgyvendinama su Europos žmogaus teisių konvencija nesuderinamu būdu;
- (17) būtina užtikrinti, kad valstybės narės (žr. 19 konstatuojamąją dalį) praneštų Komisijai apie viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo mastą, sąlygas, kuriomis ši informacija prieinama, ir nepriklausomos institucijos veiklą. Siekiant užtikrinti Sąjungos lygmens metodų nuoseklumą, turėtų būti skatinamas koordinavimas tarp nepriklausomų institucijų, visų pirma keičiantis informacija apie geriausią praktiką ir duomenų pakartotinio naudojimo politiką;
- (18) Komisija turėtų padėti valstybėms narėms nuosekliai įgyvendinti direktyvą ir tuo tikslu po konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis teikti rekomendacijas dėl licencijų išdavimo sąlygų ir formatų, visų pirma apmokestinimo ir sąnaudų apskaičiavimo atžvilgiu;
- (19) pagal [data] bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų valstybės narės pagrįstais atvejais įsipareigojo prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Pagal šią direktyvą teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas,
- (20) todėl Direktyva 2003/98/EB turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis
Direktyvos 2003/98/EB pakeitimai

Direktyva 2003/98/EB iš dalies keičiama taip:

- 1. 1 straipsnio „Dalykas ir taikymo sritis“ pakeitimai:

- (1) 2 dalies a punktas keičiamas taip:

„a) dokumentams, kurių teikimas neįtrauktas į atitinkamų viešojo sektoriaus institucijų viešąsias užduotis, kaip apibrėžta atitinkamos valstybės narės įstatymu ar kitomis privalomomis taisyklėmis;“

- (2) 2 dalies e punktas keičiamas taip:

„e) dokumentams, kuriais disponuoja švietimo ir mokslo įstaigos, tokios kaip mokslinių tyrimų subjektai, įskaitant atitinkamais atvejais organizacijas, įsteigtas mokslinių tyrimų rezultatams perduoti, taip pat mokyklos ir

universitetai (išskyrus universitetų bibliotekas kitų dokumentų (ne mokslinių tyrimų dokumentų, apsaugotų trečiųjų šalių intelektinės nuosavybės teisėmis) atžvilgiu) ir“

(3) 2 dalies f punktas keičiamas taip:

„f) dokumentams, kuriais disponuoja kultūros įstaigos, išskyrus bibliotekas, muziejus ir archyvus;“

(4) 4 dalyje žodis „Bendrija“ keičiamas žodžiu „Sajunga“.

(5) 5 dalies pabaigoje pridedamas toks sakiny:

„Šios direktyvos nuostatomis nepažeidžiamos viešojo sektoriaus institucijų darbuotojų ekonominės ir neturtinės teisės, kurias jie gali turėti pagal nacionalines taisykles.“

2. 2 straipsnis „Sąvokų apibrėžimai“ papildomas šia dalimi:

„6. „elektroninis“ – toks skaitmeninis dokumentas, kuris yra tinkamos struktūros, todėl kompiuterio programos gali tinkamai nustatyti atskirus konstatuojamus faktus ir jų vidaus struktūrą.“

3. 3 straipsnis keičiamas taip:

„3 straipsnis

Bendrasis principas

(1) Pagal 2 dalį valstybės narės užtikrina, kad dokumentus, nurodytus 1 straipsnyje, būtų galima pakartotinai naudoti komerciniams arba nekomerciniams tikslams III ir IV skyriuose nustatytomis sąlygomis.

(2) Kai dokumentus leidžiama pakartotinai naudoti, valstybės narės užtikrina, kad dokumentus, kurių intelektinės nuosavybės teisės priklauso bibliotekoms (įskaitant universitetų bibliotekas), muziejams ir archyvams, būtų galima pakartotinai naudoti komerciniams arba nekomerciniams tikslams III ir IV skyriuose nustatytomis sąlygomis.“

4. 4 straipsnio „Pakartotinio naudojimo prašymų tvarkymui taikytini reikalavimai“ pakeitimai:

(1) 3 dalies pabaigoje pridedamas toks sakiny:

„Tačiau bibliotekos (įskaitant universitetų bibliotekas), muziejai ir archyvai tokios nuorodos nėra įpareigoti pateikti.“

(2) 4 dalies pabaigoje pridedama tokia formuluotė:

„Teisės gynimo būdams priskiriama peržiūra, kurią gali atlikti nepriklausoma institucija, kuriai suteikti konkretūs reguliavimo įgaliojimai, susiję su viešojo

sektoriaus informacijos pakartotiniu naudojimu, ir kurios sprendimai yra privalomi atitinkamai viešojo sektoriaus institucijai.“

5. 5 straipsnio „Galimos formos“ pakeitimai:

- (1) 1 dalyje žodžiai „elektroninėmis priemonėmis“ keičiami žodžiais „elektroniniais formatais kartu su šių dokumentų metaduomenimis“.

6. 6 straipsnio „Atlyginimas“ pakeitimai:

- (1) Straipsnio pradžioje įrašomos šios dalys:

„1. Kai nustatomas atlyginimas už dokumentų pakartotinį naudojimą, viešojo sektoriaus institucijoms mokama bendra atlyginimo suma negali viršyti ribinių sąnaudų, patiriamų dokumentus dauginant ir platinant.“

„2. Išskirtiniais atvejais, visų pirma, kai didelė dalis viešojo sektoriaus institucijų veiklos sąnaudų, patiriamų vykdant tų institucijų viešąją užduotį, yra susijusios su jų intelektinės nuosavybės teisių naudojimu ir kai tai atitinka visuomenės interesą, viešojo sektoriaus institucijoms, nepažeidžiant 3 ir 4 dalių nuostatų, gali būti leista taikyti didesnę nei ribinių sąnaudų dydžio atlyginimą už dokumentų pakartotinį naudojimą, remiantis objektyviais, skaidriais ir patikrinamais kriterijais ir gavus 4 straipsnio 4 dalyje nurodytos nepriklausomos institucijos sutikimą.“

„3. Nepaisant 1 ir 2 dalies nuostatų, bibliotekos (įskaitant universitetų bibliotekas), muziejai ir archyvai gali taikyti didesnę nei ribinių sąnaudų dydžio atlyginimą už jų saugomų dokumentų pakartotinį naudojimą.“

- (2) Dabartinė 6 straipsnio formuluotė tampa šio straipsnio 4 dalimi.

- (3) Pridedama nauja 5 dalis:

„Įrodyti, kad atlyginimas atitinka šio straipsnio nuostatas, privalo viešojo sektoriaus institucija, kuri ima atlyginimą už pakartotinį naudojimą.“

7. 7 straipsnyje „Skaidrumas“ po žodžių „apskaičiuojant atlyginimą“ įrašomi žodžiai „viršijantį ribines sąnaudas arba“.

8. 8 straipsnio pakeitimai:

- (1) 1 dalis keičiama taip:

„Viešojo sektoriaus institucijos gali leisti pakartotinai naudoti dokumentus nekeldamos jokių sąlygų arba gali taikyti tokias sąlygas, kaip įpareigojimas pateikti nuorodą į šaltinį, kai reikia, išduodamos licenciją. Tomis sąlygomis be reikalo neribojamos pakartotinio naudojimo galimybės, ir tos sąlygos nenaudojamos konkurencijai riboti.“

9. 9 straipsnis keičiamas taip:

„9 straipsnis

Praktinio pobūdžio priemonės

Valstybės narės užtikrina, kad būtų įgyvendintos praktinio pobūdžio priemonės, lengvinančios pakartotiniam naudojimui prieinamų dokumentų paiešką įvairiomis kalbomis, tokios kaip pagrindinių dokumentų su aktualiais metaduomenimis registrų sąrašai, pageidautina prieinami internetu ir pateikti elektroniniu formatu, ir portalai, sujungti su decentralizuotais registrų sąrašais.“

10. 11 straipsnio „Išskirtinių susitarimų draudimas“ 3 dalies pabaigoje pridedamas toks sakiny:

„Tačiau tokie susitarimai, taikomi kultūros įstaigoms ir universitetų bibliotekoms, panaikinami pasibaigus sutarčiai arba bet kuriuo atveju ne vėliau kaip 20XX m. gruodžio 31 d. [praėjus 6 metams nuo šios direktyvos įsigaliojimo datos].“

11. 12 straipsnis „Perkėlimas į nacionalinę teisę“ pakeičiamas taip:

„12 straipsnis

Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.“

12. 13 straipsnyje „Peržiūra“ 2008 m. liepos 1 d. data keičiama į [3 metai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę datos] datą ir įrašoma tokia pastraipa:

„Valstybės narės kasmet teikia Komisijai ataskaitą dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo masto, informacijos pateikimo naudoti sąlygų ir 4 straipsnio 4 dalyje nurodytos nepriklausomos institucijos veiklos.“

2 straipsnis

- (1) Valstybės narės ne vėliau kaip per 18 mėnesių priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą bei tų nuostatų ir šios direktyvos atitikties lentelę.
- (2) Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja kitą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu

Tarybos vardu

Pirmininkas

Pirmininkas